

Nous fets, nous equilibris

Ha estat la primera vegada que un president de la Generalitat de Catalunya fa, al País Valencià i dirigit a un públic valencià, un discurs de contingut radicalment polític. Podia haver estat el contrari —el president de la Generalitat valenciana fent un discurs semblant a Catalunya—, i el fet hauria tingut una importància equivalent. Per damunt de les posicions de partit, per damunt de les divergències ideològiques, i per damunt de tants distanciaments institucionals reals, suposats, o imposats pels accidents i circumstàncies dels darrers anys.

La invitació que el diari *Mediterráneo* de Castelló va fer a Jordi Pujol ha estat l'ocasió: una visita formal a la capital de la Plana, sense estridències de cap tipus, un encontre relaxat amb el president Lerma, i una conferència que planteja —que ens planteja a tots— un tema d'importància vital per al futur: el reequilibri d'Europa, i el paper que en aquest procés de reequilibri podem fer nosaltres.

Durant molt de temps, la història ha jugat contra els països de l'Europa mediterrània: durant més de quatre segles, la Gran Història —econòmica, política, científica, cultural— s'ha fet sense comptar amb nosaltres. S'ha fet tenint per centre l'Atlàntic nord, i l'Europa de l'Atlàntic nord ha estat el motor i el centre del poder i del progrés. Segurament no podia ser d'una altra manera: el comerç mundial, els grans imperis, les grans revolucions econòmiques o polítiques, difícilment podien trobar lloc i amplària suficient en un espai tancat com el Mediterrani. I més encara si considerem que només una part d'aquest espai, el sector nord-occidental, estava efectivament integrat en els processos històrics europeus: la resta, era espai àrab, africà, o turc.

Aquest sector nord-occidental és, en efecte, el nostre particular espai europeu. L'espai de Florència i Milà, de Lió i Tolosa, ...de Barcelona i València. Una extensa i coherent regió, capdavantera en altres temps en la formació dels models econòmics, polítics i culturals que anomenem europeus, i marginada després en comparació de les re-

gions i de la constel·lació urbana del nord i de l'Atlàntic. I una regió on ara mateix es juga, en bona part, el futur d'un nou equilibri europeu.

Perquè el fet nou és precisament el dinamisme creixent de tota aquesta regió. De Florència a Tolosa, de València a Lió, les distàncies amb l'Europa del nord es fan més curtes cada dia: en potència econòmica, en capacitat d'innovació, en protagonisme cultural. Ací està jugant-se ja el futur d'una Europa amb un doble centre de gravetat, i ací es juga per tant el nostre propi futur.

Un altre fet nou, que ens toca més de prop, ve determinat sobretot per l'evolució recent del País Valencià: també ací la distància respecte al nou «nord» immediat s'ha reduït de manera accelerada. La societat valenciana ja no

és, com fa trenta o cinquanta o cent anys, una societat dominada per una economia agrària i els interessos comercials derivats. Ara, després d'un procés accelerat d'industrialització i de creixement dels serveis, la seua estructura productiva és perfectament comparable a la d'una Catalunya «tradicionalment» industrial. I per tant els problemes també són comparables, i sovint idèntics. Poden subsistir divergències basades en mentalitats, en prejudicis, en la diferent història —econòmica, social i política— més recent, però la coincidència dels interessos és també cada

dia més real i palpable: els desequilibris, les distàncies, també es redueixen cada dia que passa, i antagonismes com els que a principis de segle es plantejaven entre una «Catalunya industrial i proteccionista» i una «València agrària i lliurecanvista», serien actualment impensables. Cal recordar que antagonismes així, de base real o suposada, van produir recels i incomprensions que encara duren. Ara, però, sense cap base, ni suposada ni real.

Ara, per tant, quan ens retrobem dins la gran regió que es prepara per a ser el segon centre d'Europa, també ens trobem —com fa cinc o sis segles— embarcats en el mateix vaixell de la història. Seria suïcida voler navegar tot girant-nos l'esquena. □

